

SYSTEM OCENIANIA Z RELIGII DLA KLASY VII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

według podręcznika „Błogosławieni, którzy szukają Jezusa”

zgodnego z programem nauczania „Kim jestem jako człowiek, kim chcę być jako chrześcijanin” nr AZ-3-01/13

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

1. OCENIE PODLEGAJĄ:

- a) wiadomości ucznia,
- b) zeszyt ćwiczeń / zeszyt przedmiotowy,
- c) umiejętności korzystania z Pisma Świętego,
- d) znajomość Pisma Świętego, modlitw i podstawowych prawd wiary,
- e) prace dodatkowe dla uczniów,
- f) systematyczność, sumienność i staranność w przygotowaniu do zajęć lekcyjnych i prac domowych,
- g) praca na lekcji,
- i) postawa wobec przedmiotu.

2. FORMY I ZASADY OCENIANIA UCZNIÓW

- **sprawdziany i kartkówki** - ocena wynikająca z punktacji

100% - 90% bardzo dobry

89%- 75% dobry

74% - 51 % dostateczny

50% - 30% dopuszczający

29% - 0% niedostateczny

- **odpowiedzi ustne** objęte zakresem materiału z zakresu trzech ostatnich lekcji, wypowiedzi w trakcie lekcji, podczas dyskusji, powtórzenia itp. Jeżeli wypowiedź nie kwalifikuje się do otrzymania oceny, a zasługuje na docenienie, uczeń otrzymuje plusa.

- **praca domowa** – za brak pracy domowej uczeń otrzymuje minus, zaległą pracę domową uczeń powinien wykonać na następną lekcję. Za brak pracy domowej na kolejne zajęcia uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
- **pacierz** - ocena ze znajomości podstawowych prawd wiary zdobywana podczas odpowiedzi ustnej lub pisemnej.
- **zeszyt ćwiczeń**: sprawdzany podczas odpowiedzi i według decyzji nauczyciela.
- **korzystanie z Pisma Świętego** – wg kryteriów ustalonych przez nauczyciela.
- **ocenianie pracy na lekcji**: praca na lekcji jest premiowana ocenami, plusami lub minusami.
- **inne formy pracy zlecone przez nauczyciela** zaangażowanie w przygotowanie i przeprowadzenie uroczystości szkolnych o charakterze religijnym, udział w konkursach religijnych, przygotowanie prezentacji multimedialnej, albumu, plakatu itp. – wg zasad ustalonych przez nauczyciela.

1. Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, kiedy nie spełnia niżej wymienionych kryteriów:

- uczeń nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą,
- odmawia wszelkiej współpracy,
- nie jest w stanie udzielić odpowiedzi na pytania o niewielkim stopniu trudności.

2. Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- zna podstawowe modlitwy i prawdy wiary,
- dysponuje minimalną wiedzą w zakresie materiału przewidzianego w programie,
- liczne luki w zapisach w zeszytach ćwiczeń i pracach domowych (do 70% tematów),
- jest mało aktywny podczas lekcji,
- przy pomocy nauczyciela potrafi wykonać polecenia wymagające zastosowania podstawowych wiadomości i umiejętności.

3. Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- dysponuje przeciętną wiedzą w zakresie materiału przewidzianego programem nauczania,
- zeszytach ćwiczeń ucznia są braki notatek, (do 50%) i prac domowych,
- prezentuje przeciętną pilność, systematyczność i zainteresowaniem przedmiotem, wykazuje postępy,
- opanował wiadomości i umiejętności umożliwiające zdobywanie dalszej wiedzy,
- podczas odpowiedzi ustnej uczeń korzysta z pytań naprowadzających,
- potrafi wykonać samodzielnie polecenia nauczyciela wymagające zastosowania podstawowych wiadomości i umiejętności.

4. Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował całkowicie treści zawartych w programie nauczania, ale dysponuje wiedzą wymaganą w programie w stopniu zadawalającym,
- wykazuje się dobrą umiejętnością zastosowania zdobytych wiadomości w rozwiązywaniu zadań i problemów,
- potrafi samodzielnie odpowiedzieć na pytania związane z tematem lekcji,
- systematycznie uzupełnia zeszyt ćwiczeń (sporadyczne luki w tematach – do 25%) i odrabia prace domowe,
- wykazuje się dobrą znajomością pacierza i prawd wiary i potrafi je wyjaśnić,
- stara się być aktywnym podczas lekcji,
- jest zawsze przygotowany do lekcji.

5. Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres materiału określony programem nauczania religii w danej klasie,
- wykazuje się dokładną znajomością cytatów Pisma Świętego,
- bez zastrzeżeń prowadzi zeszyt przedmiotowy / zeszyt ćwiczeń (sporadyczne braki do 10%),
- systematycznie odrabia prace domowe,
- udziela odpowiedzi wyczerpujących pod względem merytorycznym zgodnie z treściami programowymi,
- prawidłowo wykorzystuje wiadomości w teorii i praktyce bez pomocy nauczyciela,
- zdobywa wiedzę z różnych źródeł informacji,
- jest pilny, systematyczny, zainteresowany przedmiotem, aktywnie uczestniczy w lekcji,
- jest zawsze przygotowany do lekcji.

6. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- nie tylko spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, ale posiada wiedzę wykraczającą poza obowiązujący program nauczania religii, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
- ma uzupełnione wszystkie tematy,
- ma wykonane wszystkie prace domowe oraz zadania dodatkowe,
- podczas kartkówek i sprawdzianów wszystkie polecenia wykonuje poprawnie oraz rozwiązuje zadania dodatkowe,
- wykazuje dokładną znajomość cytatów z Pisma Świętego,
- angażuje się w prace pozalekcyjne np. przedstawienia o tematyce religijnej,
- zdobywa wiedzę z różnych źródeł informacji,

- odpowiedzi ustne zawierają wiadomości zawarte w podręczniku i zeszycie uzupełnione wiedzą spoza programu,
- uczestniczy w konkursach wiedzy religijnej,
- jest zawsze przygotowany do lekcji,
- jego aktywność, systematyczność, zainteresowanie, stosunek do przedmiotu nie budzi żadnych zastrzeżeń.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA

SEMESTR I

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Otwarcie na Bożą miłość	- wymienia, co jest dla niego ważne - podaje prawdę, że Bóg kocha miłością bezwarunkową - wskazuje teksty biblijne mówiące o powszechności grzechu - wskazuje na Jezusa jako Zbawiciela, który wyzwala z niewoli grzechu - wymienia najważniejsze wartości w życiu człowieka - podaje prawdę, że stan duszy człowieka wpływa na jego relacje z otoczeniem - prezentuje treść perykopy o dwunastoletnim Jezusie w świątyni - definiuje modlitwę jako spotkanie i dialog z Bogiem	- podaje przykłady działania kochającego Boga w swoim życiu - interpretuje biblijną perykopę o zwiastowaniu - omawia prawdę, że grzech jest przeszkodą w poznaniu i akceptacji prawdy o sobie i o Bożej miłości - określa, jaki ideał siebie chciałby osiągnąć, który będzie podobał się Panu Bogu - podaje, w jaki sposób zaprasza Jezusa do swego życia - podaje przykłady gubienia i odnajdywania Boga w życiu chrześcijanina - opowiada, w jaki sposób szuka Jezusa, identyfikując się z Maryją lub Józefem	- wyjaśnia, na czym polega miłość bezwarunkowa - uzasadnia, że poszukiwanie Boga oznacza otwarcie się na Jego Miłość (jak Maryja) - interpretuje biblijną perykopę uzdrowieniu paralityka (Mt 9,1-8) - określa, w jaki sposób oddaje Jezusowi swoje grzechy - interpretuje biblijną perykopę o Zachęszu (Łk 19,1-10) - uzasadnia, że warto poszukiwać Jezusa pomimo swojej grzeszności - wymienia formy i rodzaje modlitw i podaje przykłady - charakteryzuje życie człowieka jako ciągle poszukiwanie Boga	- formułuje własną modlitwę dziękczynną za miłość okazaną przez Boga - podaje, w jaki sposób otwiera się na bezwarunkową miłość Boga i ją przyjmuje - uzasadnia, że o własnych siłach człowiek nie jest w stanie wyzwolić się z grzechu i potrzebuje Bożej pomocy - charakteryzuje konsekwencje zaproszenia Jezusa do swego serca (życia) - podaje, w jaki sposób dba o dobre relacje z rodziną i w grupie koleżeńskej - uzasadnia, dlaczego Boga (Jezusa) trzeba nieustannie szukać	daje świadectwo, w jaki sposób troszczy się o „sprawy Boże” w swoim życiu
II. Przyjaźń	- wyjaśnia pojęcia: czyste serce, poządlliwość - podaje przyczyny konfliktu króla Saula z Dawidem - wylicza cechy prawdziwej	- wskazuje (wymienia) różnice psychiczne między mężczyzną i kobietą - podaje przykłady sytuacji, kiedy przyjaźń jest poddana próbie	- omawia prawdę, że człowiek przeżywa swoje życie i wyraża się jako mężczyzna lub kobieta - charakteryzuje życie zniewolone poządlliwością i postawę czystego	- właściwie ocenia różne opinie i zachowania dotyczące ludzkiej seksualności prezentowane w reklamach - określa działania, jakie po-	nawiązuje przyjacielskie relacje z innymi

	przyjaźni - wymienia cechy charakteryzujące przyjacielskie relacje - podaje przykłady dobrych relacji dorastających dzieci z rodzicami - określa, co to jest wolontariat - wymienia rodzaje pracy wolontariatu - definiuje, czym są uzależnienia - wylicza różne formy uzależnień (papierosy, alkohol, narkotyki, zakupy) - określa szkodliwość narkotyków - wymienia pozytywne i negatywne strony kontaktu przez Internet - wskazuje, jak chronić swoją godność i prywatność w sieci - określa, jakiej postawy wobec życia oczekuje od nas Bóg - podaje prawdę, że problemy są nieodłączną częścią życia człowieka	- określa, w jaki sposób chce budować relacje przyjaźni - podaje przykłady działań (zachowań) budujących wzajemne zaufanie - wyraża szacunek wobec rodziców (opiekunów) - wskazuje sposoby włączenia się w wolontariat w swojej miejscowości lub okolicy - podaje, w jaki sposób szuka grupy, z którą chce pomagać innym - wyraża dezaprobatę wobec wszelkiego rodzaju uzależnień - podaje, w jaki sposób i kto może pomóc ludziom uzależnionym - podaje zasady właściwego korzystania z Internetu - wskazuje pozytywne sposoby rozwiązywania problemów, które spotyka w życiu - wskazuje, gdzie mogą szukać pomocy osoby mające myśli samobójcze	serca - opowiada historię relacji Dawida z królem Saulem - charakteryzuje przyjaźń Dawida i Jonatana - uzasadnia konieczność okazywania czci rodzicom - uzasadnia, dlaczego warto słuchać rodziców - charakteryzuje owoce zaangażowania się w wolontariat - wyjaśnia, na czym polegają poszczególne uzależnienia - charakteryzuje skutki uzależnienia - podaje, w jaki sposób może wspierać kolegów, którzy mieli kontakt z narkotykami - charakteryzuje różnice między światem wirtualnym a realnym - określa postawę zdrowego dystansu wobec świata wirtualnego - charakteryzuje życie ludzkie jako największy dar otrzymany od Boga - wyjaśnia, że samobójstwo nie jest rozwiązaniem problemu	dejmuje w zakresie wychowania siebie do czystości - wyjaśnia, na czym polegają dobre relacje rówieśnicze - określa, jakie działania ukierunkowane na dobro planuje podjąć z wspólnie rówieśnikami - formułuje prawa i obowiązki rodziców wobec dzieci oraz dzieci wobec rodziców - wyjaśnia słowa Jezusa „Więcej szczęścia jest w dawaniu, aniżeli w braniu” - referuje, w jaki sposób uwrażliwia innych na problem narkomanii - argumentuje wartość bezpośrednich relacji osobowych - uzasadnia, dlaczego mamy się troszczyć o własne życie - określa, w jaki sposób szanuje swoje życie i troszczy się o swój rozwój	ludźmi: wolontariuszami i potrzebującymi pomocy i referuje swe działania wobec klasy
III. Bóg Ojciec	- definiuje pojęcie wiary - wymienia główne prawdy wiary - definiuje pojęcie „Biblia” - wymienia inne nazwy Biblii - omawia budowę Pisma Świętego (księgi, rozdziały, wersety, wyjaśnienia pod tekstem) - potrafi odszukać wskazany fragment biblijny - podaje, w jakich językach napisano Biblię - podaje definicję modlitwy	- omawia prawdę, że u podstaw wiary jest przyjęcie Bożej miłości i odpowiedź na nią - omawia własne sposoby umacniania swej wiary - wymienia autorów Biblii i etapy jej powstawania - określa, co to jest kanon Pisma Świętego - określa, czym jest Tradycja Kościoła - wymienia niektóre gatunki literackie, jakimi posługuje się Biblia	- uzasadnia potrzebę coraz lepszego poznawania treści wiary - rozdziela wiarę naturalną i religijną (nadprzyrodzoną) - wyjaśnia, na czym polega natchnienie Biblii - wyjaśnia, że czytając Biblię, spotyka się z Bogiem - przyporządkowuje gatunki literackie do wybranych fragmentów Pisma Świętego - potrafi rozpoznać przekład Biblii zatwierdzony przez Kościół katolicki	- wyjaśnia, że wiara jest wejściem w osobistą relację z Bogiem - charakteryzuje związek między Pismem Świętym a Tradycją - podejmuje samodzielną lekturę Pisma Świętego i dzieli się swym doświadczeniem wobec klasy - uzasadnia konieczność określenia gatunków literackich dla właściwej interpretacji	referuje, jakie wskazówki dla własnego życia odkrywa w Piśmie Świętym

	- wymienia rodzaje modlitw - wymienia najważniejsze fakty z historii zbawienia - określa miejsce Abrahama w historii zbawienia - podaje, że wiara jest darem Boga i wymienia jej cechy - podaje, że Izaak był synem Abrahama - omawia tekst biblijny o ofierze Abrahama (Rdz 22,1-19) - omawia okoliczności zmiany imienia Jakuba na Izrael - omawia sytuację Izraelitów w Egipcie i rolę Mojżesza w ich wyjściu z niewoli - wymienia dokonania Jozuego - wskazuje proroka Daniela jako wzór wytrwałości w wierze - wskazuje proroka Eliasza jako obrońcę wiary narodu wybranego w prawdziwego Boga (1 Krl 18,20-40) - wskazuje, co pogłębia wiarę w Boga, a co ją niszczy - wymienia zadania Jeremiasza dane mu przez Boga - wymienia cechy dojrzałej wiary	- wymienia najbardziej znane tłumaczenia Biblii - podaje przykłady modlących się postaci biblijnych - potrafi wykorzystać Pismo Święte w modlitwie osobistej - określa kolejność najważniejszych wydarzeń z historii zbawienia, zaznaczając je na osi czasu - omawia, że Bóg jest wierny swoim obietnicom i chce stale przebywać w naszym życiu - wymienia owoce heroicznej wiary Abrahama - podaje przykłady działań Boga, które pomagają człowiekowi przemienić się na lepsze - określa sytuacje współczesnych zniewoleń człowieka - podaje cechy dobrego przewodnika (mentora) - podaje przykłady współczesnych postaci godnych naśladowania - wymienia owoce i trudności trwania w wierze na przykładzie proroka Daniela i św. Piotra - podaje przykłady błędnych wyobrażeń o Bogu - określa praktyki przeciwne wierze w Boga (zabobon, bałwochwalstwo, wróżbiarstwo, magia) - wskazuje, co jest źródłem bałwochwalstwa i czarów - charakteryzuje konsekwencję Jeremiasza w głoszeniu Bożego słowa mimo porażek ze strony narodu - podaje, w jaki sposób dba o rozwój swojej wiary	- wskazuje w Piśmie Świętym miejsca, gdzie występują poszczególne typy modlitw - charakteryzuje relacje Bóg-człowiek (na przykładzie postaci ze Starego Testamentu oraz współczesnych ludzi) - charakteryzuje postać Abrahama i wyjaśnia, dlaczego nazywamy go „ojcem wierzących” - omawia, w jaki sposób pogłębia swoją wiarę - wyjaśnia sens próby wiary Abrahama - charakteryzuje postawę Abrahama wobec Boga w sytuacji próby - wskazuje problemy, które powierza Bogu w ufnej modlitwie - wyjaśnia biblijne znaczenie zmiany imienia - uzasadnia konieczność samodyscypliny i pracy nad sobą - charakteryzuje postawę Mojżesza względem Boga i ludu izraelskiego - uzasadnia potrzebę nadziei i zaufania Bogu w przezwyciężaniu duchowych zniewoleń (złe przyzwyczajenia, nałogi) - charakteryzuje misję Jozuego - uzasadnia potrzebę posiadania doradcy w podejmowaniu dobrych decyzji - opowiada, co pomogło prorokowi Danielowi trwać nieugięcie przy Bogu, - charakteryzuje podobieństwa (różnice) w postawie wiary proroka Daniela, św. Piotra i własnej - charakteryzuje religijność narodu wybranego w czasach Eliasza	tekstów biblijnych - wyjaśnia, dlaczego tłumaczy się Biblię na języki narodowe - prezentuje, jak modli się tekstami z Pisma Świętego - samodzielnie układa modlitwy i z zaangażowaniem modli się nimi - wyjaśnia, że wiara polega na wyjściu poza granicę tego, co jest dla człowieka logiczne i zrozumiałe - uzasadnia typiczne podobieństwo Izaaka do Jezusa - uzasadnia potrzebę Bożej pomocy i błogosławieństwa w chwilach zmagania ze sobą - potrafi odnieść doświadczenie wiary Mojżesza do swoich życiowych planów i oczekiwań - wskazuje, w jaki sposób naśladuje postawę Mojżesza we własnym życiu - wskazuje, w jakich sytuacjach stara się być dobrym przykładem dla innych - uzasadnia potrzebę ciągłego wyjaśniania rodzących się wątpliwości religijnych - referuje, w jaki sposób szuka kompetentnych osób i odpowiada na rodzące się w nim pytania - wyjaśnia, na czym polega niebezpieczeństwo praktykowania magii i spirytyzmu - właściwie ocenia rzeczywistość, nazywając zło złem, a dobro dobrem	
--	---	---	---	--	--

			• uzasadnia, że Bóg jest prawdziwym Bogiem, który działa i wyzwala człowieka • omawia wątpliwości Jeremiasza wobec powołania go przez Boga (Jer 1,6-7) • opowiada dialog Jeremiasza z Bogiem (Jr 20) • uzasadnia, że człowiek wypowiadając przed Bogiem swoje wątpliwości, nawiązuje z Nim głębszą relację • omawia, w jaki sposób stara się podtrzymywać i pogłębiać bliską relację z Chrystusem	• wyjaśnia, że trudności w wierze są elementem procesu rozwoju wiary i mogą stać się pomocą w pogłębieniu relacji z Bogiem • wyjaśnia proces rozwoju wiary	
VII. Wydarzenia zbawcze (tematy 56-58)	• określa różnicę między pojęciami święty i błogosławiony, kanonizacja i beatyfikacja • podaje datę świąt Bożego Narodzenia i jej genezę • wskazuje teksty biblijne mówiące o Bożym Narodzeniu • opowiada o pokłonie Mędrców (Mt 2,1-12) • wymienia znaki i osoby, które prowadzą go do Jezusa	• wymienia współczesnych polskich świętych i błogosławionych • wyjaśnia, że świętość osiąga się przez naśladowanie Jezusa (Mk 8,34-35) • wymienia znaki i obrzędy wigilijne • wymienia osoby, dla których może być „gwiazdą” prowadzącą do Jezusa	• charakteryzuje życie wybranego świętego lub błogosławionego w kontekście jego pójścia za Jezusem • zna swojego patrona, patrona parafii i Polski • charakteryzuje chrześcijański wymiar świąt Bożego Narodzenia • wyjaśnia znaczenie znaków i obrzędów wigilijnych • opisuje rolę gwiazdy w dotarciu Mędrców do Betlejem • wyjaśnia znaczenie napisu K+M+B robionego kredą na drzwiach domów (<i>Christus mansionem benedicat</i>)	• podaje przykłady sytuacji, gdy stara się żyć duchem Ewangelii na co dzień • omawia, w jaki sposób realizuje powszechne powołanie do świętości w swoim życiu • krytycznie ocenia przejawy komercjalizacji świąt Bożego Narodzenia • określa, w jaki sposób wyraża radość i dziękczynienie Bogu za przyjście Zbawiciela • opowiada o nowej tradycji Orszaków Trzech Króli • uzasadnia, że współczesne Betlejem to każda Msza Święta	• w miarę możliwości angażuje się w przygotowanie Orszaku Trzech Króli i bierze w nim udział

SEMESTR II

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. Kościół do-	• definiuje pojęcie Kościoła domowego	• wskazuje elementy Kościoła domowego możliwe do realizacji we wła-	• charakteryzuje rodzinę chrześcijańską jako Kościół domowy	• opisuje zadania poszczególnych członków rodziny w re-	• referuje, w jaki

mowy	- wymienia praktyki religijne chrześcijanina - podaje przykłady modlitw z wczesnego dzieciństwa oraz teksty, którymi modli się obecnie - określa, że obowiązkiem rodziny jest zapewnienie troskliwej opieki, również duchowej, nad chorymi i starszymi jej członkami - wymienia okresy roku liturgicznego - wymienia święta nakazane przez Kościół i podaje ich daty - podaje, że świętowanie niedzieli jest religijnym obowiązkiem chrześcijanina - wymienia okoliczności rodzinnych spotkań - podaje daty najważniejszych rodzinnych uroczystości (rocznice, imieniny...) - podaje treść i godzinę wspólnego odmawiania Apelu Jasnogórskiego - wymienia modlitwy, których nauczył się w rodzinie - podaje przykłady świadczenia o Chrystusie w ramach rodziny - podaje, z jakich okazji ludzie przychodzą do kościoła - wymienia ważne wydarzenia, które przeżywał w kościele	- snej rodzinie - wymienia różnice w pojmowaniu Boga przez małe dziecko i gimnazjalistę - wskazuje różnice między wychowaniem religijnym a świeckim - określa wartość i sens cierpienia - wymienia posługi (pielęgnacyjne, medyczne i duchowe) świadczone wobec osób chorych i starszych - wymienia instytucje wspierające rodzinę w wypełnianiu jej obowiązku wobec osób chorych i starszych i wie, jak się z nimi skontaktować - wymienia święta, które nie posiadają stałej daty - uzasadnia przekonanie o potrzebie świętowania dni świątecznych - wymienia elementy chrześcijańskiego świętowania niedzieli - wymienia chrześcijańskie elementy świętowania (Msza Święta, wspólna modlitwa, obecność kapłana, rocznicowa pielgrzymka...) - mówi (śpiewa) z pamięci Apelu Jasnogórski - podaje różne określenia modlitwy - wymienia możliwości rodzinnego świadczenia o Chrystusie wobec innych ludzi - daje świadectwo uczestnictwa w Mszach Świętych zamawianych przez rodzinę, przyjaciół, sąsiadów, klasę...	- omawia przeszkody, utrudniające religijne wychowanie - charakteryzuje zmiany w modlitwie młodego człowieka - charakteryzuje sposób życia człowieka o religijnym wychowaniu - uzasadnia obowiązek opieki nad chorymi i starszymi członkami rodziny - układa modlitwę w intencji chorych - charakteryzuje poszczególne okresy liturgiczne w oparciu o KKK - interpretuje schemat roku liturgicznego - przyporządkowuje poszczególnym okresom roku liturgicznego właściwe im obrzędy liturgiczne i paraliturgiczne - uzasadnia przekonanie o potrzebie zachowania tradycji związanych z poszczególnymi okresami roku liturgicznego - na podstawie wybranych tekstów biblijnych wyjaśnia, że niedziela jest dla chrześcijanina dniem świętym - uzasadnia, że robienie zakupów w niedzielę jest naruszeniem Bożego przykazania - uzasadnia potrzebę wspólnego świętowania - układa plan świętowania rodzinnej uroczystości, uwzględniając jej chrześcijański charakter - omawia historię cudownego obrazu Matki Bożej Częstochowskiej - wyjaśnia znaczenie jasnogórskiego sanktuarium dla Polaków - potrafi odnaleźć na odbiorniku radiowym stacje transmitujące Apel Jasnogórski	- alizowaniu idei Kościoła domowego - charakteryzuje rozwój obrazu Boga od dzieciństwa do lat młodzieńczych - uzasadnia wartość i potrzebę chrześcijańskiego wychowania - potrafi wykonać podstawowe czynności pielęgnacyjne, udzielić pierwszej pomocy, wezwać pogotowie i kapłana - omawia, w jaki sposób troszczy się o sferę duchową osób chorych i starszych w swojej rodzinie - interpretuje wybrane teksty liturgiczne związane z poszczególnymi okresami i świętami - krytycznie ocenia przypadki naruszania prawa do niedzielnego odpoczynku - podaje, w jaki sposób dba o chrześcijański wymiar świętowania niedzieli - w ufnej modlitwie powierza Bogu swoich bliskich, szczególnie w dni, które są dla nich ważne - uzasadnia wartość modlitwnej jedności w godzinie Apelu - podaje, w jaki sposób zachęca bliskich do wspólnego odmawiania Apelu - omawia propozycje zorganizowania wspólnej modlitwy w swojej rodzinie - uzasadnia potrzebę więzi z	- sposób podejmuje starania, by realizować w swej rodzinie ideę Kościoła domowego opowiada, jak angażuje się w działalność grup religijnych na terenie swojej parafii oraz zachęca do tego rodziców i rodzeństwo - aktywnie włącza się w przygotowanie uroczystości i okazjonalnych imprez na terenie kościoła (dekora-cje, żłóbek, Grób
------	---	---	---	---	---

			• podaje przykłady rodzin, których świętość budowała się na wspólnej modlitwie • na podstawie tekstów biblijnych i nauczania Kościoła uzasadnia konieczność apostolskiego zaangażowania chrześcijańskich rodzin • interpretuje teksty biblijne, mówiące o Kościele jako „domu duchowym” • charakteryzuje rolę Kościoła i znaczenie kościoła materialnego w życiu swojej rodziny	kościół parafialnym oraz troski o jego stan materialny i wystrój	Pański, ołtarze na Boże Ciało, festyny itp.)
V. Ojczyzna	• określa, czym jest i jak się wyraża patriotyzm • wymienia najważniejsze wydarzenia z historii Polski, z których możemy być dumni • podaje datę chrztu Mieszka I oraz imię jego żony • wymienia pierwsze biskupstwa na ziemiach polskich • prezentuje życie i działalność misyjną św. Wojciecha • podaje fakty z życia św. Stanisława i datę jego śmierci • relacjonuje wpływ męczeńskiej śmierci św. Stanisława na późniejsze zjednoczenie kraju • podaje fakty z życia św. Jadwigi Królowej • podaje przykłady nietolerancji religijnej w szesnastowiecznej Europie • wymienia różne wyznania w ówczesnej Polsce	• podaje przykłady naszych narodowych bohaterów • przedstawia motywy osobiste i polityczne przyjęcia chrztu przez Mieszka I • podaje datę liturgicznej uroczystości św. Wojciecha • prezentuje postawę patriotyzmu i szacunku dla historii ojczyzny • podaje datę liturgicznego wspomnienia św. Stanisława • omawia, w jaki sposób stara się naśladować męstwo i bezkompromisowość św. Stanisława w walce ze złem • wymienia zasługi św. Jadwigi dla chrześcijaństwa • podaje datę jej wspomnienia liturgicznego • podaje, w jaki sposób wyraża troskę o rozwój swojej wiary • wymienia dokumenty dotyczące tolerancji religijnej w Polsce • wyraża szacunek względem ludzi innych wyznań • przejawia postawę tolerancji wobec wyznawców innej wiary	• charakteryzuje wartości, dla których Polacy oddawali życie • uzasadnia religijną wartość miłości Ojczyzny • wyjaśnia znaczenie chrztu Polski dla dalszych jej dziejów • uzasadnia doniosłość zjazdu gnieźnieńskiego • charakteryzuje konflikt pomiędzy biskupem Stanisławem a królem Bolesławem Śmiałym • wyjaśnia rozbieżności w historycznych ocenach tego konfliktu • charakteryzuje rolę królowej Jadwigi w krzewieniu wiary chrześcijańskiej • ukazuje wartość tolerancji religijnej • wyjaśnia, dlaczego Polskę w XVI-XVIII w. nazywano „azylem heretyków” • opisuje przejawy tolerancji religijnej w Polsce na przestrzeni wieków • charakteryzuje podobieństwa i różnice między Kościołem rzymskokatolickim a greckokatolickim • określa stosunek duchowieństwa polskiego do walk narodowowyzwoleń-	• podaje, w jaki sposób wzmacnia poczucie polskości w codziennym życiu • uzasadnia znaczenie obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski i zjazdu w Gnieźnie dla budowania zjednoczonej Europy • uzasadnia, dlaczego św. Stanisław należy do głównych patronów Polski • podaje przykłady sytuacji, w których staje w obronie pokrzywdzonych • podaje, w jaki sposób wyraża odpowiedzialność za szerzenie wiary • charakteryzuje działania głównych postaci szerzących ideę tolerancji • określa, w jaki sposób angażuje się w poznawanie i pogłębianie swojej wiary • opisuje prześladowanie unitów na przestrzeni wieków (akcje rasyfikacyjne, dekrety carskie z 1839 r. i 1874 r.,	• samodzielnie poszukuje źródeł dla lepszego zrozumienia wydarzeń sprzed tysięcy lat oraz ich znaczenia dla współczesności i referuje owoce swych poszukiwań • włącza się w przygotowanie religijnej oprawy ważnych wydarzeń rodzinnych,

	- wymienia przyczyny i skutki zawarcia unii w Brześciu w 1516 r. - omawia przyczyny i przebieg powstania machabejskiego, - podaje przykłady męczeństwa za wiarę i Ojczyznę - wymienia bohaterów, którzy uratowali Polskę i jej wiarę - podaje fakty i wydarzenia potwierdzające obecność Kościoła w życiu narodu - wymienia najważniejsze fakty z życia bł. Jana Pawła II i ks. Jerzego Popiełuszki, - wymienia chrześcijańskie tradycje dotyczące życia rodzinnego i społeczno-narodowego	- podaje główne fakty z życia św. Andrzeja Boboli - wymienia przyczyny prześladowania Kościoła unickiego - podaje fakty z działalności Kościoła w czasach niewoli narodowej - wymienia nazwiska księży zaangażowanych w walki narodowo-wyzwoleńcze oraz w działalność społeczno-kulturalną - wyraża szacunek wobec tych, którzy poświęcili życie, abyśmy mogli żyć w wolnym kraju - wyraża szacunek dla ludzi walczących w obronie swej wiary i ojczyzny - określa rolę, jaką Kościół odegrał w najnowszych dziejach Polski - wyraża szacunek dla ofiary z życia złożonej za Chrystusa i rodaków - określa formy kultu bł. Jana Pawła II i ks. Jerzego Popiełuszki - podaje, w jaki sposób korzysta z ich orędownictwa u Boga i stara się naśladować ich cnoty - podaje przykłady pielęgnowania chrześcijańskich tradycji przez Polaków w różnych okolicznościach dziejowych - omawia znaczenie zwyczajów, obyczajów	czych - charakteryzuje działalność społeczno-kulturalną Kościoła w czasach niewoli narodowej - charakteryzuje postawę kard. Wyszyńskiego wobec Ojczyzny - opisuje przykłady obecności Kościoła w dziejach narodu polskiego - charakteryzuje zasługi bł. Jana Pawła II i ks. Jerzego Popiełuszki wobec Ojczyzny - charakteryzuje wartość kultu polskich świętych dla kształtowania osobistych i narodowych postaw Polaków - uzasadnia, że przywiązanie do chrześcijańskich tradycji pozwoliło Polakom przetrwać najtrudniejsze doświadczenia dziejowe	więzienie kapłanów, przymus do przechodzenia na prawosławie) - podaje, w jaki sposób troszczy się o jedność w swoim środowisku - układa modlitwę, w której dziękuje Bogu za dar wolności i przynależność do Kościoła - uzasadnia wartość męczeństwa za wiarę - wyjaśnia, dlaczego bohaterowie mogą uratować naród i jego wiarę - uzasadnia, że chrześcijanin w każdym czasie jest wezwany do dawania świadectwa - uzasadnia potrzebę duchowej więzi ze świętymi - podaje, w jaki sposób dba o zachowanie w swojej rodzinie i klasie chrześcijańskich tradycji	szkolnych, patriotycznych podaje, w jaki sposób angażuje się w szerzenie kultu polskich świętych
VI. Moja codzienność	- definiuje pojęcie uczciwości - podaje, że uczciwość jest warunkiem spokojnego sumienia - definiuje pojęcia: obmowa, oszczerstwo, krzywoprzysięstwo, wiarołomstwo	- wymienia, co można stracić przez nieuczciwość - kieruje się uczciwością w relacjach z innymi - podaje przykłady sytuacji, w których trzeba bronić prawdy i o nią walczyć, oraz ludzi, którzy zapłacili za taką postawę cenę wolności, a nawet życia	- wyjaśnia, że człowiek uczciwy cieszy się dobrą opinią i budzi zaufanie u innych - wskazuje okoliczności, gdzie ceniona jest uczciwość - uzasadnia, dlaczego warto być uczciwym	- uzasadnia, dlaczego człowiek uczciwy zasługuje na szacunek - analizuje wpływ nieuczciwości na życie religijne człowieka - analizuje wpływ krzywoprzysięstwa i wiarołomstwa	opisuje sytuacje, w których stara się pokojowo rozwiązywać konflikty

	• określa, czym są uczucia • wymienia najważniejsze uczucia • podaje przykłady sytuacji, w których należy wypowiedzieć słowa krytyki • podaje przykłady autorytetów związanych z pełnieniem jakiejś funkcji czy roli społecznej • wymienia przyczyny konfliktów i sposoby zapobiegania im na podstawie Jk 3,13-18 • wymienia najczęstsze przyczyny konfliktów występujących w środowisku szkolnym i rodzinnym • określa istotę prawdziwej wolności • definiuje pojęcia: tolerancja, akceptacja, miłość chrześcijańska • podaje treść Bożych przykazań odnoszących się do sfery seksualnej człowieka • wymienia możliwości zagospodarowania wolnego czasu	• określa, w jaki sposób stara się poznać świat własnych uczuć oraz jak pracuje nad ich rozwojem • określa, czym różni się krytyka od krytykanctwa • wymienia uznawane przez siebie autorytety • wskazuje, dla kogo (i w jakich dziedzinach) sam może być autorytetem • podaje przykłady pozytywnego rozwiązywania konfliktów • podaje przykłady nadużywania wolności • podaje przykłady zwyciężania zła dobrem w codziennym życiu • wymienia najczęstsze problemy młodych ludzi związane z przeżywaniem własnej seksualności • wymienia cechy prawidłowego i nieprawidłowego wypoczynku	• charakteryzuje relacje międzyludzkie (w rodzinie, szkole, grupie koleżeńskej) oparte na prawdzie • uzasadnia religijną i społeczną wartość mówienia prawdy i dotrzymywania danego słowa • charakteryzuje zmienność nastroju i uczuć jako prawidłowość związaną z wiekiem dojrzewania • uzasadnia potrzebę uświadamiania sobie i rozpoznawania przeżywanych aktualnie uczuć • uzasadnia potrzebę krytycznych wypowiedzi • charakteryzuje sposób wyrażania krytycznych uwag • uzasadnia konieczność uznawania określonych autorytetów • charakteryzuje powody krytyki i odrzucania autorytetów • wyjaśnia, na czym polega umiejętność słuchania innych • uzasadnia, że do właściwego korzystania z wolności potrzebna jest odpowiedzialność • wyjaśnia, czym samowola różni się od wolności • omawia granice tolerancji w świetle Chrystusowej nauki o zgorszeniu i wezwaniach do miłości również nieprzyjaciół • podaje przykłady sytuacji, gdy sprzeciwia się nietolerancji oraz tolerancji źle rozumianej • uzasadnia potrzebę panowania umysłu i woli nad budzącymi się uczuciami i zmysłami, • wyjaśnia, że nie wszystko, co przyjemne, jest dobre • wyjaśnia znaczenie czasu wolnego i dobrej jego organizacji dla ludzkiego	na życie religijne człowieka • uzasadnia przekonanie, że Bóg jest po stronie tych, którzy mówią prawdę i nią żyją • wyjaśnia, w jaki sposób przeżywane emocje mogą wpływać na nasze relacje i podejmowane przez nas decyzje • wskazuje sposoby radzenia sobie z problemem zmienności uczuć, by nie utrudniały one relacji z innymi ludźmi • zwracając innym uwagę, czyni to taktownie, z zachowaniem szacunku dla rozmówcy • z uwagą wysłuchuje i przyjmuje od innych słowa krytyki • formułuje kryteria uznania kogoś za autorytet • podaje, w jaki sposób stara się być autorytetem dla innych • podaje przykłady sytuacji, gdy odpowiedzialnie korzysta z wolności • dokonuje krytycznej oceny źle rozumianej tolerancji (akceptowanie zła, hołdowanie ludzkiej słabości czy skłonnościom do złego) • uzasadnia, że wymagania chrześcijańskiej etyki seksualnej mają na celu prawidłowy rozwój człowieka, szczególnie w sferze emocjonalnej i duchowej • określa, w jaki sposób podejmuje pracę nad sobą w	rodzinne i koleżeńskie • opowiada, w jaki sposób inspiruje rodzinę i kolegów do efektywnego zagospodarowania wolnych chwil
--	---	--	---	--	---

			rozwoju	dziedzinie opanowania pożą- dliwości i kontroli swoich pragnień • podaje, w jaki sposób dba o dobrą organizację czasu wol- nego w ciągu dnia	
VII. Wyda- rzenia zbawcze (tematy 59-61)	• omawia, co to jest pokusa • podaje kryteria ważności sakramentu pokuty i po- jednania oraz akty peniten- ta • określa, na czym polegał grzech pierworodny i wy- mienia jego skutki • definiuje pojęcie ewangeli- zacja	• wymienia okresy i dni pokuty w ciągu roku liturgicznego i omawia sposoby ich przeżywania • wymienia znaki i symbole liturgii paschalnej • wyjaśnia, że przez mękę, śmierć i zmartwychwstanie Pan Jezus pokonał grzech, szatana i śmierć • określa istotę nowej ewangelizacji jako pogłębienie i umocnienie oso- bowej relacji z Jezusem • podaje prawdę, że pierwszym „od- biorcą” nowej ewangelizacji jest ro- dzina	• interpretuje perykopę o kuszeniu Pana Jezusa (Łk 4,1-13) • wyjaśnia, na czym polega właściwie przeprowadzony rachunek sumienia według kryteriów jakościowych i ilo- ściowych • wyjaśnia, na czym polega dobre przygotowanie do spowiedzi • określa, w jaki sposób wynagradza za swoje grzechy Bogu i bliźniemu • uzasadnia, że przez swoje zmar- twychwstanie Chrystus pokonał grzech pierworodny, ale w naszym życiu pozostały jego skutki • charakteryzuje skutki grzechu pier- worodnego w swoim życiu • wyjaśnia, że od czasów Pięćdziesiąt- nicy Duch Święty umacnia Kościół w dziele ewangelizacji • omawia sposoby ewangelizacji w rodzinie (wspólna modlitwa, rozwa- żanie Bożego słowa, rozmowa na te- mat związku życia z wiarą, udział ro- dziny w praktykach religijnych)	• podaje, w jaki sposób przy- gotowuje się do spowiedzi rekolekcyjnej • wyjaśnia, na czym polega post ścisły oraz kiedy i kogo obowiązuje • wyjaśnia znaczenie znaków i symboli liturgii paschalnej • omawia chrześcijańskie świętowanie Wielkanocy • określa, w jaki sposób wyra- ża wiarę w zmartwychwsta- nie Chrystusa • wyjaśnia, dlaczego odpowie- dzialni za ewangelizację są wszyscy członkowie rodziny, a szczególnie rodzice • podaje przykłady okoliczno- ści, gdy rozmawia o spra- wach wiary w swojej rodzi- nie	